

A L E R T A, O R F E O N S

=====

Estem en un moment delicat i fins perillós per a la vida dels Orfeons de Catalunya. Tan bella brotada, tan autèntic entusiasme, tanta fruició en el cant pairal, en la polifonia clàssica i moderna, tanta fe en la identificació del cant coral amb el sentiment profund de Pàtria, tot això que es vida, ambient i força per aquestes nostres entitats artístiques, tot aquest caliu vital, sembla que mimvi, i es refredi d'ençà que Catalunya té unes espurnes d'autonomia; d'ençà que no podem dir que el tirà ens assetja i amenaça. I no solament es nota aquesta espècie de davallada en els Orfeons, sinó també en tota manifestació de caracter espiritual, en tota expansió d'una vera idealitat: els llibres catalans es venen poc, el teatre català no té ni un recó en la gran urbs barcelonina.

Les causes són complexes i no vull, en aquestes ratlles, ni intentar esbrinar-les; però si que vull dir que tot això significa que la fruita no era encara madura, que el nostre poble en massa no té encara consciència del deure de sentir-se català i d'obrar com a tal, i, per tant, que ara es hora, més que mai, de no deixar perdre les bones obres que són vida i perfecció de l'esperit. I d'aquestes la dels Orfeons es sens dubte una de les de més eficàcia popular. S'ha dit tant això, que no cal repetir-ho ni demostrar-ho.

Es precis, doncs, no desmaiïr per aquestes crisis passatgeres; fer bona cara al mal temps i vèncer-lo amb el nostre optimisme i fe en l'ideal. I sobretot no fer cas d'una espècie d'ambient que s'intenta formar contra la manera d'ésser dels nostres Orfeons, especialment contra el repertori que anomenem, amb so de menyspreu, "folklòric casolà".

Com si la nostra cançó popular fos cosa menyspreable o que en ésser emprada pels nostres compositors en obres corals, no hagués donat fruits verament artístics i genèrics; com si el donar motiu als nostres Orfeons de crear aquest gènere racial haguessin oblidat d'estudiar el repertori cabdal de l'estranger i de totes les èpoques.

Es que si els nostres Orfeons no haguessin existit coneixeria el nostre públic la meravellosa polifonia clàssica de Palestrina, Vittoria, Jannequin, Lassus, Brudieu i tants d'altres; motets profunds de pietat, madrigals d'una frescor i ciència admirable? I les grans obres del gènere oratori, passions, cantates i obres modernes, qui no ha fet conèixer tot això sinó aquestes nostres abnegades entitats populars? I no des d'ara; l'ORFEO CATALÀ des dels seus començos ja va donar fragments de música coral clàssica i cants moderns estrangers dels mes reputats autors; i seguidament quan va tenir chor mixt donà concerts completament de música polifònica del segle XVI. I si es va cuïtar a desvetllar el gènere de l'empelt de la cançó al nostre repertori, com a segell imprescindible racial, no es descuidà mai de rendir homenatge a l'art de fora de casa dels grans autors, antics i moderns. I això tots els Orfeons de Catalunya ho han fet seguidament, cadascun segons les seves forces. Jo, fa molts anys, em recordo que em vingueren les llàgrimes als ulls sentint un Orfeo de muntanya cantant amb tota perfecció un coral de Bach. I sempre, fins avui dia, els nostres Orfeons han seguit el desplegament del

repertori choral, des del cant gregorià fins a les complexitats d'un Strauss i les modernitats d'un Ravel, Debussy, i Strawinsky. Però no per això haviem d'oblidar ni deixar mai a últim terme el pa de casa; moreno si volem, però gustós i nostre. És que haviem d'oblidar la nostra cançó? És que l'empelt d'aquesta en l'obra musical catalana no ha tingut eficàcia? És que no tenim harmonitzacions i glosses magnífiques? Les obres perfectes de Nicolau, les sabroses i subtils de Vives, les fresques i fortes de Morera, per citar només els autors de més renom, no valoren tota una escola racial? Hi ha un músic que ho vulgui discutir, això?

L'obra dels Orfeons a Catalunya ha tingut i té una amplitud magnífica, i no ha d'envejar res a les escoles nacionals estrangeres.

No cal, doncs, canviar de camí; per l'art de fora no havem de manysprear el de casa, i per amor que tinguem a aquest no havem de deixar de prendre exemple del bo i digne d'imitació que ens vingui dels països forans i d'èpoques llunyanes; però sempre la finalitat ha d'ésser el conreu dels elements estètics que han donat fisonomia característica al nostre poble; l'art, per primitiu que sigui, que ell ha estat com expressió autèntica de la seva sensibilitat de la bellesa.

La nostra obra dels orfeons és fonamentalment racial, i això no havem d'oblidar-ho mai, si no volem que ella es corsequi per manca de saba vital. Ella s'ha d'enfilar a l'art transcendent, emparant-se amb l'art dels grans genis de la música, sí, però sense renegar del qui li ha donat vida i que li ha de seguir donant el caràcter, el caràcter inconfusible que l'ha feta albiradora i magnífica als ulls de propis i estranys.

LLUÍS MILLET

(Del Butlletí de l'Orfeo Montserrat)

de G. V. a

1934

May 19 34